

Закохана бунтарка, а не «вічно хвора»

Маловідомі факти про Лесю Українку

Якби Леся жила в наш час, про неї неодмінно казали б: дитина-індиго. У чотири роки дівчинка навчилася читати, п'ятирічною почала писати драматичні твори, у шість майстерно вишивала. А перший вірш «Надія» написала дев'ятирічною — у ньому співпереживає тітці Олені Косач, яку арештували.

Леся народилася в заможній, поміщицькій родині спадкових дворян. Її батько – Петро Косач, нащадок козацько-старшинського роду. Він був правознавцем, державним службовцем, який дослужився до дійсного статського радника (це високий чин, зараз можна порівняти з генералом-майором).

Перші пів року життя за Лесею доглядав її батько, а мати - Олена Пчілка, поїхала на лікування до Європи. У неї була післяродова депресія.

Лесина мати Олена Пчілка боялася негативного впливу російської гімназії на своїх дітей. Тож донька (як і решта дітей родини Косач) до п'ятого класу навчалася вдома. Олена Пчілка самостійно розробила для дітей шкільну програму.

Але й після десятирічного віку Леся продовжувала отримувати приватну освіту. Адже лікар Станіслав Сухачевський поставив їй діагноз «костоїд». Леся займалась із приватними вчителями грецькою та латиною. Матір допомагала з опануванням французької та німецької. І вже в зовсім юному віці Леся стала тогочасною амбасадоркою Life-Long Learning: самотужки опанувала англійську, грецьку, латину, польську, болгарську мови. А трохи згодом взялася за вивчення грузинської, шведської та іспанської.

Леся Українка ввела в українську мову такі слова, як "напровесні" та "промінь". А Олена Пчілка дала життя слову "мистецтво".

Плавчиня, танцюристка й

дівча-стрибунець

До дев'яти років імунітет Лесі як-не-як давав відсіч туберкульозу, і за фізичними показниками дівчинка нічим не відрізнялася від однолітків. Разом із братом Михайлом вона бавиться в рухливі ігри, стрибає «стрибогами», «гімнастує». Полюбляє танцювати, лазити мотузкою драбиною, бігати навипередки, плавати й лазити по деревах. А ось до традиційних «дівчачих» забавок Леся аж надто байдужа, їй до смаку хлопчачі ігри.

Інтелектуальні ігри Леся теж обожнювала. Наприклад, написати оповідку-експромт на будь-яку тему за короткий час на пів аркуша. Саме з такої гри народилось Лесине оповідання «Жаль».

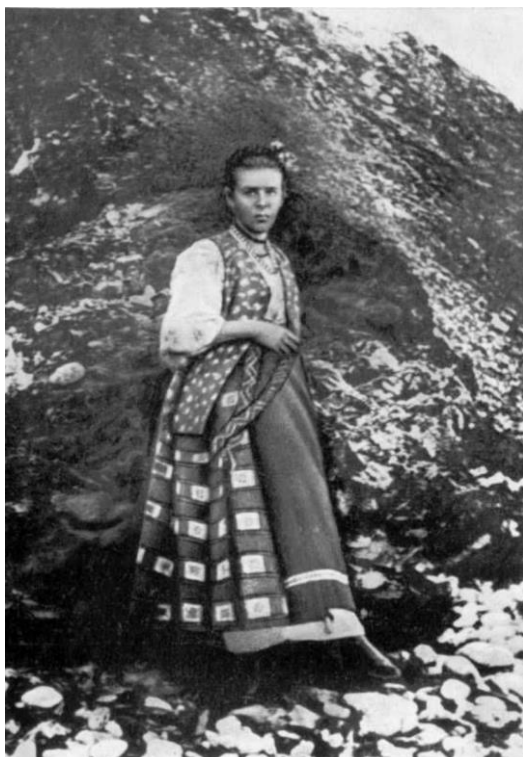
Леся Українка в дитячі роки.

Закохана бунтарка

Взаємного щасливого кохання та радощів шлюбу на довгі роки Леся Українка у своєму житті так і не пізнала. Вперше і всерйоз дівчина закохалась у 15 років у статного і «видного» 17-річного студента Максима Славицького. 24-річною дівчиною письменниця закохалась у чорнобрового студента Нестора Гембарашвілі, який орендував у Косачів одну з кімнат у квартирі поряд із Ботанічним садом у Києві. Хлопець допомагав Лесі з

вивченням латинської мови, вона ж стала його «репетиторкою» із французької. Але її почуття не було взаємним, він одружився з іншою. Коли вже письменниця хворіла на туберкульоз кісток, у Ялті познайомилась із молодим і красивим марксистом Сергієм Мержинським. Та дослідники переконані, що й тут Лесині почуття не знайшли взаємності.

Із фольклористом Климентієм Квіткою, письменниця довгий час жила в цивільному шлюбі, і палких любовних почуттів до цього чоловіка не мала. Цікаво, що Климентій був на 9 років молодший за неї (їй було 27, йому — 18), і це рвало на шмаття тогочасні шаблони. На шлюбі наполягла Олена Пчілка, хоч їй і не особливо подобався майбутній зять. Вона переживала, що за доньку казатимуть недобре поза очі. За іншими джерелами Лєся вийшла заміж наперекір матері бо Климентій Квітка не був заможним. Мати пригрозила Лєсі позбавити її фінансування, якщо вона не розірве ці стосунки. Тоді Лєся свідомо відмовилася від матеріальних вигод, які забезпечувала їй родина і одружилася з Квіткою.

Вишукана, але скромна модниця

Витончений смак і відчуття стилю прищепила Лєсі матір. Цікаво, що саме Олена Пчілка започаткувала моду на носіння вишиванок серед українок, хоча в ті часи все українське злісно забороняли. Тож ми не випадково бачимо Лєсю на світлинах в аристократичних сукнях і ошатних блузках, зі стильними аксесуарами. Письменниця слідувала за європейськими модними трендами, але їй надто розкішного вбрання не любила, віддаючи перевагу скромним, але якісним і гарним речам. А хворобу, що вразила її руку, майстерно маскувала пошитою на замовлення рукавичкою.

Леся Українка часто подорожувала й ділилася думками про ущемленість українського народу порівняно з європейцями.

«Чим більше бачу вільного світу, тим більше печуть мене невидимі кайдани на моїх руках», — говорить вона в листі, написаному під час поїздки до Берліна та Відня на лікування. Письменниця була переконана, що українцям у першу чергу варто сподіватися на себе й не чекати допомоги зі сторони. До слова, Лариса Косач мала намір зректися російського громадянства та плекала думки про отримання австрійського .

Писала: «Готова б хоч в абіссінське горожанство перейти, аби не бути російською підданою, бо підданства того зовсім не вважаю ні за яку національну ознаку (скоріше за національне нещастя)».

На знак пошани видатної українки в 1970 році у головному поясі астероїдів було відкрито нову одиницю. На честь письменниці він отримав назву — 2616 Леся.

До 145 річниці від дня народження Лесі Українки компанія Google створила святковий дудл (логотип пошукової системи) за мотивами її легендарної «Лісової пісні».

Пам'ятники Лесі Українки споруджені не лише в Україні. Увічнена в граніті й мармурі вона в Торонто, Клівленді, Батумі, Саскатуні.

День народження Лесі Українки у нас відзначають на державному рівні.

Тож усі ці факти свідчать про неймовірну велич, геніальний талант і популярність найвидатнішої в усі часи в Україні жінки - письменниці-поетеси Лесі Українки.